

CATALUNYA SOCIAL

Any IX. Núm. 404

Un any, 10 ptes. — Núm. solt, 20 cts.

2 de març de 1929

**PUBLICACIÓ
SETMANAL**

**REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
DURAN I BAS, 11 - BARCELONA**

**APARTAT 1036
TELÉF. 17605**

Tornem-hi

De tant en tant les aigües de la normalitat del periodisme madrileny es commouen per a donar pas a consideracions d'ordre polític, sobretot pel que fa referència a la formació de partits que, després de la Dictadura, puguin regir l'Estat.

I ara n'hem tingut un d'aquests moments. El Debate ha tornat a encetar el tema de la constitució d'un gran partit de dretes, afer aquest en el qual té bona pràctica el diari de la Cort. I ha fet una crida a tothom qui en la dreta es troba; i ha tret novament a flamejar els mots ordre, disciplina, justícia, etc. La qüestió ha estat també arrellegada per altres diaris, i tots plegats han donat lloc a un desensopiment d'uns quants dies dins l'espessor política de l'hora present.

No cal dir que el resultat ha estat el mateix d'altres vegades: el no-res. Les classes conservadores, per a les quals ha parlat principalment el company catòlic de Madrid, han restat tan ensopegades com abans, i cap personatge amb solvència no s'ha apressat a dir aquesta boca és meua a propòsit de semblant tema.

Després de la nova temptativa, tots hem restat igual que abans, i segurament que El Debate se n'ha emportat un desengany més, encara que és un diari que ja està avesat als desenganyos.

Per què? És evident que l'opinió ha mort en manta terra espanyola, o que, almenys, es troba en un somni del qual ha de tardar a sortir. En èpoques de la que avui s'anomena vella política diu que hi havia a Governació un mapa dels districtes electorals espanyols acolorits segons la tendència política; i que els més addictes, és a dir, aquells en els quals l'opinió era absent, es trobaven tacats de groc. I no cal dir que els grocs constituïen una majoria veritablement feixuga. Amb aquestes condicions, vingué el cop de 13 de setembre.

De llavors ençà, la política ha cessat, es diu. Les reunions polítiques no han tingut lloc; els diaris no han pogut parlar de política; les eleccions, l'arma més forta dels pobles moderns, han restat completament al marge de tot govern de cinc anys ençà. I amb aquest estat de coses, aquella

opinió pública haurà millorat?; haurà estat més fina i haurà crescut, interessant-se pels veritables problemes que afecten el país?

No direm que no hagi crescut i s'hagi fet viva l'opinió, perquè no tenim manera de saber-ho. Però si així ha estat, sols a un veritable miracle es deurà. És llei fisiològica que tot òrgan que no s'exercita s'atrofia i acaba per inutilitzar-se. I si l'opinió en cinc anys no ha pogut tenir premsa lliure, ni reunions, ni exercitar el màxim dret de ciutadania, el vot, miracle haurà estat el que no s'hagi rovellat i cobert d'una capa tan espessa de pols que la faci aparèixer com veritablement morta i inexistent. Al cap de cinc anys, les taques grogues que assenyalaven en el mapa famós els districtes morts, hauran crescut en proporcions invertebrables i veritablement aterridores.

No es preocupi, doncs, El Debate; tot en el món social té un procés lògic, perquè tant en l'aspecte físic com en el moral la naturalesa no procedeix per salts. Quan arribi l'hora de constituir partits polítics veritables serà quan l'opinió estigui desperta. Llavors els partits no es constituïran per pacte entre uns senyors determinats que, per molt que valguin, segurament no porten una engruna d'opinió al seu voltant; sinó que es constituïran naturalment, espontàniament, per la mateixa acció i agrupació de les forces socials.

Però això haurà d'ésser al seu temps, quan l'opinió, que per ara dorm o no existeix, es desperti o es deixondi allí on no ho està. I és clar que l'opinió no naixerà ni creixerà sense ço que li és indispensable: l'exercici de la ciutadania, amb les armes modernes que la mateixa comporta.

El Debate, precisament, que un dia s'acostà fortament al maurisme, recordarà que el de la formació d'opinió i de formació de ciutadania, era l'únic programa essencial d'aquell agrupament i de l'home que l'encarnava. I encara que a nosaltres no ens interessà perquè aquí, sortosament, l'opinió ja existia i la ciutadania cada dia anava esgrimint millor les seves armes, no deixàrem de reconèixer que En Maura entrava, amb aquell programa, a l'essència del problema polític d'Espanya.

Quaresmals

I

En el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant

Diuen que hi ha hagut Sants tan absorbits per Déu Nostre Senyor que tot just si tocaven de peus a terra. Conten de Sant Josep de Cupertí, poso pecas, que només de sentir pronunciar el sant nom de Déu i fins de sentir tocar la campana d'una església tot ell es trasbalsava, perdia el món de vista i, de tal manera sentia l'atracció del cel, que es quedava bella estona suspès i extasiat en l'aire. Quan nostre Senyor vol portar les coses per camins estranys, qui li esmenarà la plana?

Mes això no és per a cap de nosaltres. Sempre de cara a terra per a buscar-hi el nostre pa de cada dia; sempre anguniosos per la nostra família, pels nostres fills i per la nostra feina; sempre tractant amb els altres homes negocis temporals que cuiden a ofegarnos moltes vegades! I està clar: de totes aquestes coses terrenes en tenim el cor i el cap plens, i, quan voldríem deseixir-nos una estona d'aquests enfarfecs per a dedicar-la a coses divines, ah fillets! quines suades que ens costa; i, si volem tractar una estona amb Déu nostre Senyor, no trobem ni pensaments ni paraules, i del nostre cap se n'apodera la son i a la nostra boca no hi vénen sinó badalls.

No ens en queixem pas massa d'aquesta miserable situació nostra. La nostra feina a fer és de manobre i de tirar el carretonet, i no fariem pas ben fet de tenir enveja dels arquitectes que la planegen o dels paletès i artistes que l'executen i l'ornamenten.

Déu, però, és un amo que està present a la feina de tots els seus obrers, i més li plau la senzillesa i bon afecte amb què treballen els més humils que la ciència i l'art i l'habilitat d'altres de més alta categoria, si aquell bon afecte i simplicitat és absent en la seva obra.

Essent així les coses, ja sé el que haig de fer. Ja no cercaré eloqüents paraules i dialèctiques subtils per a tractar amb Déu nostre Senyor, sinó que em quedaré en el lloc humil on Ell m'ha posat i faré tota la meva feina de manobre en nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant i, si amb aquesta Trinitat Santíssima no sé tractar grans negocis, hi tractaré senzillament les petites coses que m'anguniegen i que no em puc treure del cap, ni que vulgui, perquè tothora em burxen.

Bé hem vist que Jesucrist no se'n fugia pas de treure els seus amics de compromisos diguem-ne petits. No s'havia pas d'ensorrar el món perquè faltés vi a les bodes de Canà de Galilea, ni això era, que diguéssim, un deshonor per a la família davant els convidats. Si als convidats els haguessin dit que el vi s'havia acabat, haurien begut aigua i la festa no hauria pas acabat malament. Doncs, bé, Jesús hi va intervenir i no va faltar vi i del millor.

Doncs és això el que farem; interessar a Déu, a tota la Santíssima Trinitat en totes les nostres petites coses; en la nostra son a l'hora de llevar-nos, en les nostres curtes i insulses oracions a la matinada, en la nostra feina de cada dia, en les nostres angunietes de cada hora, en les nostres converses familiars o en

les de societat, en les nostres amistats i fins li podem explicar, si ve a tomb, que ens molesta una mica de migranya o que ens cou l'ull de poll o tal vegada que ens trobem una mica millor i que ens ha passat alguna cosa que ens deixa una mica contents. Tot tal com ho diríem o al pare, o al metge, o a l'advocat o a l'amic o al confés, segons de què es tracti, que realment Déu és per a nosaltres totes aquestes coses: pare i metge i advocat i amic i confés.

Així, tot, tot; des dels actes més elevats de l'enteniment fins el bleix del nostre respirar; tot, torno a dir, sigui en el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant, Trinitat Santíssima que ens va crear, ens va redimir, es preocupa de nosaltres i ens està sempre present i ens anegarà algun dia en la seva mateixa glòria.

J. R.

La nostra adhesió

En el número darrer es va publicar un article signat pel senyor Bru Romeu, protestant dels atacs que els sectaris dirigeixen a escriptors il·lustres del camp catòlic.

Permeteu-me, senyor director, que en nom d'un grup de catòlics que està completament identificat amb l'ideari de CATALUNYA SOCIAL uneixi a la de l'esmentat col·laborador la meua protesta.

Es intolerable l'actitud de les publicacions esquerranes. Els il·lustres escriptors Montoliu, Civera i Sormani i Rucabado, mereixen una mica més de consideració i de respecte.

Els savis esquerrans que pretenen monopolitzar la cultura, no podran negar que En Montoliu és un escriptor cultíssim i un dels crítics més eminents de la nostra terra. Encara que pretenguin ferir-lo, serà sempre dintre de la nostra cultura, un valor positiu. En Rucabado és un escriptor d'una fermesa i d'una tenacitat admirable. La seva prosa és robusta i escultòrica. Defensa la veritat amb una gran valentia, sense témer els anatemes dels sectaris. En Civera i Sormani és un dels escriptors més pulcres del camp catòlic. Els seus articles i els seus llibres són amaratats d'una profunda religiositat. En ell tot és harmonia i equilibri.

Els tres notables escriptors tenen una personalitat ben definida. En Montoliu excel·leix en els treballs d'erudició, En Rucabado en la tenacitat i En Civera i Sormani en la suavitat cristiana.

Si els sectaris homenatgen constantment els seus homes, just és que nosaltres en els moments que els nostres escriptors de més prestigi són agredits injustament, els demostrem que els catòlics estem al seu costat i que mai no deixarem d'estimar-los i d'admirar-los.

No podem callar davant la desconsideració de la premsa esquerrana.

Bé mereixen la nostra simpatia aquells que són perseguits perquè defensen la causa de Crist.

J. MASFERRER GUITART

L'amo del salari

Poc podem figurar-nos, doncs, que en preparar mentalment l'any 1925 l'argumentació en rèplica als designis collectivistes de la Internacional d'Amsterdam vers els quals ens acostava la Federació de Dependents de Catalunya (1), aquella resposta que llavors quedà inèdita hagués d'ésser la primera paraula de la contestació a un collectivista nascut, exòtica flor, en el jardí de casa nostra mateix. Es característic del socialisme el fer mal als mateixos als quals vol protegir, ço és, als obrers i als pobres, i aquest mateix caràcter es reconeix de seguida en les traduccions i adaptacions que amb un aire sigillós i mansuït introdueixen, *suaviter in modo*, a nostra cleda catòlica els qui declaren tenir envers el collectivisme un "criteri de simpatia" (2), que en cap manera mereix, perquè així com seria absurd reforçar l'amor a l'austeritat mirant amb simpatia el protestantisme que pretenia restaurar la primitiva austeritat cristiana, és també absurd voler reforçar la caritat dirigint els nostres esguards envers el socialisme, essent nostra la font de tot l'amor social que al món hi pot haver, l'Evangeli, i nostra la culpa si aquest amor social no dona prou fruits.

El fer mal als mateixos als quals vol guarir és el senyal de la medicina sectària i els qui van a cercar remei a una farmàcia tan sospitosa, no han d'estranyar-se si, tal volta sense ells haver-se'n adonat, certs específics que duen etiqueta amb marca de laboratoris revolucionaris, quan hom destapa el flascó hi descobreix les drogues tòxiques i verinoses que contradueixen l'enlluernadora promissió del rètol. Com que el socialisme no és un sistema fundat sobre la natura humana, sinó un producte cerebral, les seves fórmules porten a dins la contradicció i l'engany. I els qui van a buscar-hi fórmules de salut social porten a la mà, i tal volta no ho saben, receptes d'engany i de contradicció. Els primers enganyats són ells mateixos, però si hom no fos amatent a donar l'avis, aquest engany seria tant més pernicios com més incautes s'hi haguessin atansat.

Així és que per a ponderar com seria viable i fàcil el règim collectivista, al qual confien la missió de posar remei als desordres actuals els qui comencen per no analitzar aquests desordres segons el criteri indeclinable de la moral cristiana, s'esforcen a equiparar la condició dels obrers en aquell sistema utòpic, amb la pràctica actual dels qui avui presten els seus serveis a l'Estat o a les grans companyies. "No hi hauria, diuen, sinó un augment d'empleats, en condicions semblants als qui avui dia cobren salari de l'Estat, *lliures com ells i independents en tota l'expansió de llur vida*", i també "així com en les burocràcies modernes, després de la feina cada operari gaudeix de plena llibertat, *és amo del seu sou*, no es veu per què no hauria de succeir així en el règim de producció col·lectiva".

No podien els collectivistes apuntar un exemple que més gràficament insinués el suïcidi del seu propi sistema. Perquè si ells donen com a prova de viabilitat el que puguin els treballadors trobar-se **LLIURES I INDEPENDENTS EN TOTA L'EXPANSIÓ DE LLUR VIDA**, i després de la feina ésser **AMOS DE LLUR SALARI**, pronuncien la sentència que condemna a mort,

és a dir, a confusió i descrèdit la hipòtesi collectivista, en quant a poca distància d'aquelles falagueres promeses (promeses de ço que avui ja és *real*!), decreten ço que es podrà fer i ço que no es podrà fer amb el salari, neguen la llibertat i la independència de l'obrer en determinades i molt importants activitats de la vida, i destrueixen la propietat de l'obrer sobre el sou, des del moment que determinen que aquest salari, del qual avui l'obrer és amo, no podrà en el règim collectivista tenir eficàcia productiva.

Deixem de banda per avui, les qüestions que dimanen de la fórmula equívoca expressada en la divisa que el collectivisme ha de realitzar el dret del treballador al *producte íntegre del seu treball*. Les contradiccions, les confusions, els equívocs que ha introduït la terminologia socialista en el domini de la ciència social fan urgent la tasca (tinguéssim nosaltres temps per esmerçar-hi!) d'aclarir aquestes frases que són en boca socialista mots de guerra, i que fan un soroll estrany quan les pronuncien els qui més obligats que els socialistes estan a no emprar equívocs en la defensa de la veritat. Jo avui no parlo de la propietat de l'obrer sobre el producte del seu treball; em refereixo exclusivament a la qüestió concreta i pràctica de la *propietat de l'obrer sobre el seu sou*, sobre la retribució que rep a canvi del treball. La propietat de l'obrer sobre la retribució que rep avui del seu amo (un particular, una companyia o l'Estat mateix) i que rebrà demà (el demà hipotètic) de l'Estat, patró únic, i senyor absolut i exclusiu de tots els elements de producció.

Jo voldria que tothom es fixés en la contradicció fatal per a la hipòtesi collectivista que resulta en reconèixer els collectivistes mateixos que *avui dia* els obrers (en realitat tan amos del seu salari són els treballadors de l'Estat o d'una companyia com els d'un particular) són propietaris d'allò que reben en recompensa de llur treball, i que ho són d'una manera *lliure, independent i plena*, amb "*tota l'expansió*", mentre que implantant el collectivisme aquesta expansió, aquesta llibertat, aquesta independència, aquesta plenitud, en un mot, aquesta propietat i senyoriu, desapareixeran. És a dir, que en règim collectivista no serà l'obrer amo del seu sou, no sols perquè no hi haurà sou, sinó perquè de la retribució que haurà de percebre a canvi del seu esforç professional no en podrà disposar amb la llibertat, independència i plenitud d'avui dia.

Els collectivistes expliquen aquesta no llibertat de l'obrer damunt del seu salari, perquè és la base mateixa del sistema, segons el qual no serà lícit a ningú produir ni fer produir, perquè dels béns i utensilis de producció ja no en podran ésser propietaris els particulars sinó la societat. Així, doncs, textualment expressen les prohibicions fonamentals que destruiran la plena propietat dels obrers sobre llur sou un cop estiguin "convertits els operaris en agents de l'Estat o del Municipi". "Els fons sobrants, després d'atèses les necessitats, *no podran ésser utilitzats en la producció*, però sí prestats *gratuitament* o reservats per a si o per a la família en previsió de l'esdevenidor." (Cal advertir que aquesta *reserva* i *previ-*

sió es reduiran a guardar els fons sobrants en un calaix, o bé a enterrar-los, perquè les funcions de les caixes d'estalvi s'entenen absolutament suprimides, estant prohibit tot interès i tot benefici als particulars, en règim collectivista.)

L'obrer, doncs, de la societat collectivista no podrà ni produir ni fer produir ni estalviar; no podrà posar els seus béns a guany en cap manera. NO SERÀ AMO DEL SEU SOU. No serà amo de la seva retribució. La comparança en la qual fonamenten, els autors als quals ens referim, la viabilitat del seu sistema, es gira contra d'ells mateixos. Si consideren que el sentir-se un obrer en la plena disposició dels seus guanys és una demostració de què un sistema és viable, llavors hauran de convèncer-se que no és viable el sistema que proposen perquè l'obrer *no hi podrà tenir la plena disposició dels seus guanys*.

I aquí neix una qüestió més greu encara, perquè el no poder ésser els obrers plenament propietaris de la retribució del seu treball, no solament significa que un règim concebut damunt d'aquesta organització despòtica no seria viable, sinó que tampoc seria just. Si tota la dialèctica socialista reposa sobre el creure que l'obrer és necessàriament espoliat en el seu salari, perquè està el valor del seu treball representat per ço que l'amo li paga més ço que l'amo li roba, encara és un robatori major discutir-li la llibertat i la propietat de fer l'ús que vulgui amb el tros que l'amo li paga. Un obrer se'n va a casa seva amb dotze duros de setmanal i, segons els marxistes, ha produït per valor de vint-i-quatre. Però és iniquitat més grossa encara que la dels patrons que li estafen aquests dotze de la pius-vàlua, dir-li que amb els dotze primers no és lliure de fer el que honestament li dona la gana. Que no és lliure, si quelcom li sobra, d'adquirir una eina de treball amb la qual pugui a fora d'hores treballar pel seu compte; que no és lliure de portar-lo a la Caixa d'Estalvis, perquè no té dret de produir ni de fer produir i perquè amb els seus estalvis, essent el diner estèril, no té dret d'efectuar el més mínim benefici personal.

Fem als collectivistes nou-nats la justícia de no considerar-los inventors del sistema que proposen. En matèria d'exposar el sistema ja no poden dir res de novell, ni res que no hagi estat refutat a bastança per autoritats teològiques i científiques, encara que aquestes refutacions, més que suficients per a prohibir a un seguidor sincer de les directives pontificals qualsevol festeig amb el collectivisme, ni que sigui amb fins piadosos, no hagin encara esgotat les raons per a condemnar i avorrir una tendència que no és justa ni viable i que va contra els mateixos obrers als quals vol redimir. La natura és, com la veritat, inesgotable, i contra el que la trepitja i la vulnera, cada dia sorgeixen de la mateixa naturalesa noves respostes, noves vindicacions.

La qüestió de la retribució del treball té cent aspectes i no ens volem avui apartar de l'estricta tesi de considerar l'obrer com a amo indiscutible de la retribució que rep a canvi del seu treball. És necessari deixar ben sentat que avui dia l'obrer *és amo indiscutible* d'aquesta retribució, mentre que, malgrat l'engany en què incorren els collectivistes pròxims als quals alludim, engany del qual no els fem personalment responsables perquè és tot el sistema que és enganyós i sofistic, en règim collectivista *no serà ni podrà ésser amo de la seva retribució*.

I aquesta disminució de les facultats senyorials de l'obrer sobre el seu salari és injusta i és contradictòria a les ensenyances de la ciència social cristiana. Un mestre que ningú no recusarà, el Dr. Josep M. Llovera, fa constar la inviolabilitat del salari dient: "Amb quin dret es prohibirà a l'obrer que després d'haver realitzat el treball convingut exigeixi, *no sols el seu salari, SINÓ TAMBÉ LA LLIBERTAT DE FER-NE L'HONEST ÚS QUE VULGUI?*" (*Sociologia Cristiana*, 2.^a ed., n. 226).

Però el Dr. Llovera no fa sinó inspirar-se en la doctrina de Lleó XIII, exposada a l'encíclica *Rerum novarum*, en la qual, gràcies a la novíssima ofensiva collectivista que ens l'ha fet rellegir i estudiar amb major atenció, veiem més que mai la sobirania del Mestratge de la Veritat, interpretant amb llum altíssima els drets de la naturalesa humana i l'ordre cristià, veritable defensa dels obrers i els pobres i muralla especialment contra les fantasies utopistes, perilloses i nocives com tot el que és purament especulatiu. I l'Encíclica diu (núm. 11 de l'edició de l'*Acció Popular*) que essent "la causa principal d'empliar el seu treball i el fi que pròximament mira l'operari: procurar-se alguna cosa i posseir-la com a pròpia seva amb dret propi i personal... per això, amb el treball que de la seva part posa, *adquireix un dret veritable i perfecte, no sols per a exigir el seu salari, SINÓ TAMBÉ PER A FER D'AQUEST L'ÚS QUE VOLGUÉS*". L'edició francesa Tiberghien diu: "*Il [l'ouvrier] attend de son travail le droit stricte et rigoureux, non seulement de recevoir son salaire, mais encore d'en user comme bon lui semblera.*"

Per tant, el sistema que nega a l'obrer aquest dret estricte i rigorós de disposar lliurement del seu salari, de la retribució del seu treball, i que l'impeideix convertir el sobrant d'aquesta retribució en mitjans de guany honest i lícit com són la producció i l'estalvi, contradiu expressament la doctrina de Lleó XIII.

I el dret de l'obrer al guany i a la propietat individual de béns de producció el reitera seguidament el Pontífex en el mateix paràgraf. Si l'obrer estalvia i esmerça l'estalvi en una finca (*bé de producció*) aquesta finca — que no és més que aquell salari sota una altra forma — "*ha d'ésser tan seva pròpia com ho era el salari que amb el seu treball va guanyar*". Ara bé, en això consisteix, com fàcilment es deixa entendre, *el domni de béns mobles o immobles* (béns de producció inclosos, per tant). (Traducció francesa: *le droit de propriété mobilière et immobilière*.) I en entestar-se els socialistes que els béns dels particulars [inclosos els de producció] passin a la comunitat, EMPITJOREN LA CONDICIÓ DELS OBRERS, PERQUÈ TREIENT-LOS LA LLIBERTAT DE FER DEL SEU SALARI L'ÚS QUE VOLGUessin, ELS TREUEN L'ESPERANÇA I FINS EL PODER AUGMENTAR ELS SEUS BÉNS PROPIS I TREURE D'ELLS ALTRES UTILITATS". Els béns de producció, els guanys i beneficis particulars, l'estalvi amb lícit interès són indiscutiblement continguts en aquesta llibertat proclamada pel Pontífex, intèrpret del dret natural i del sentit comú, i cap de la tradició social cristiana.

Ai dels qui atempten a l'estalvi dels obrers! "Amb cura extrema deuen guardar-se els amos — diu l'En-

cíclica al paràgraf 36—de perjudicar en el més mínim els estalvis dels proletaris, ni amb violències, ni amb enganys, ni amb els artificis de la usura." Paral·lelament cal entendre defensats els estalvis, els guanys, la llibertat, la propietat plena dels proletaris sobre la retribució de llur treball, no sols contra els amos, sinó també contra els artificis, els sofismes i els enganys dels utopistes.

R. RUCABADO

(1) V. *Contra el collectivisme. Béns de producció i béns de consum*, I i II. CATALUNYA SOCIAL. Núms. 397 i 398, 12 i 19 gener últim.

(2) Ens ha semblat preferible, atenent a més el consell d'amics respectables, despersonalitzar la polèmica en tot el possible, i per tant, essent altrament prou conegut l'objecte de les nostres al·lusions, ens abstindrem d'esmentar noms i títols, i de referenciar les citacions, confiant que els lectors,

i primer que tot els nostres adversaris, voldran reconèixer en la nostra signatura la garantia que aquestes citacions són autèntiques.

No voldríem que haguessin passat desapercebuts o que fossin oblidats en el present debat els articles de Mossèn Pere Viladàs publicats en aquestes mateixes columnes en vindicació de les ensenyances pontificies: *Propietat privada i collectivisme en la concepció cristiana* (C. S., n. 383, 29 sept. 1928) i *Lleó XIII i la propietat privada* (n. 385, 13 octubre 1928), ni la sèrie que continua publicant a *Vida Banyolina* l'escriptor O. Marcino, que aporta a l'esclarament de la qüestió una documentació no negligible (11 i 25 nov., 8 des. i següents fins al de 17 febrer proppassat, últim que he vist).

Per fi creiem oportú fer saber que el redactor de *Razón y Fe*, de Madrid, P. Narcís Noguera, ha escrit a propòsit del cinquantenari de la primera Encíclica de Lleó XIII contra el socialisme "*Quod Apostolici*", 28 desembre 1878-28 desembre 1928, al diari catòlic de Madrid *El Siglo Futuro* un extensíssim article sobre la *Incompatibilidad del colectivismo con las enseñanzas de León XIII* (18 desembre 1928).

Del món del treball

Els jornals de fam

Té molt a llegir i a meditar aquesta curta carta que publica *El Debate*, encapçalada així:

"Los jornales míseros.—Sr. Director de *El Debate*.

Muy señor mío: Continuando mi información he de comunicarle que se hacen los ajustes de jornales de barbechera a 22,50 pesetas y un quintal de trigo (46 kilos) por el mes. Esto no es escandaloso, pues se han pagado jornales de 1'25 pesetas (cinco reales) secos.

¿Existe problema ni más grande ni más urgente? No se crea que el verano ha de llenar la casa del pobre. El pasado hubo quien estuvo de era por 2'25 y la comida. Para otros, no subió gran cosa el jornal.

Soy de usted affmo. s. s.,

Regino China

Puerto de Santa Cruz, 4 de enero 1929."

L'efecte que ens va produir en llegir-la, fou pregonament depressiu. Per força hem de renunciar a tot comentari. Sortirien guspires de foc...

I si solament fos a Puerto Santa Cruz on hi hagués jornals d'aquesta mena!

Abusos greus

El Siglo Futuro, de Madrid, crida l'atenció sobre les excessives atribucions atorgades als Comitès Paritaris, de les quals no sempre es fa un bon ús. Entre altres abusos, cita els referents a la festa dominical, que alguns C. P. tracten com si no hi hagués lleis divines i humanes que l'emparessin. I el més sensible és que ningú no es preocupa de posar a ratlla els autors d'aquests abusos.

També es queixa el col·lega d'altres extralimitacions, com la comesa pels C. P. de Fondistes i Restaurants, de Madrid, en la qüestió de les propines, de què ja tenen coneixement els nostres lectors.

Si no s'adreça al principi la marxa d'aquesta novella, i per la seva pròpia natura, invasora institució, Déu sap on anirem a parar.

Mentre a la Gran Bretanya, mercès als esforços del govern, secundats per tothom (començant pel príncep de Galles) s'ha reduït enormement el nombre d'obrers en vaga (ara no arriben al milió), a Ale-

manya ja rebassen la xifra de dos milions. Abans deïem: *Germania docet*. Ara, en algunes coses cabdals, tindrem d'aprendre d'Anglaterra.

El govern dels Soviets exigeix dels obrers, amb bones formes... indeclinables, el deu per cent dels seus salaris per a les necessitats de l'Estat.

Certs patrons de Milà es permeteren rebaixar el 40 per 100 del jornal als seus obrers, quan la llei sols permet el 20 en casos apurats.

Aquest abús fa tres anys que dura sense que, pel que es veu, se n'hagi informat el govern italià. I Milà no és pas lluny...

EL LLIBRE DE LA PARAULA DE DÉU

LA SAGRADA BIBLIA EL NOU TESTAMENT

VOLUM I

Els Evangelis i Fets dels Apòstols

Ha sortit ja el primer volum de la SAGRADA BIBLIA que publica l'«Obra del Sant Evangeli» de FOMENT DE PIETAT

CONDICIONS DE VENDA

Edició de doble text: llatí i català . . . 8'50 Ptes.

Edició de text llatí sol. 6'— »

Edició de text català sol. 5'— »

Totes aquestes edicions van enquadrades amb finíssim pegamoid, imitació de xagri. Enquadernacions més luxoses de distints preus.

La passió per les exhibicions esportives

En Cambó ha publicat en alguns diaris comarcals un article molt interessant sobre la passió per les exhibicions esportives, que ha estat molt comentat. En Cambó diu sempre coses interessants, però aquesta vegada ha posat, com vulgarment es diu, els dits a la llaga.

La joventut hauria de meditar els comentaris de l'eminent polític català.

Després d'explicar unes anècdotes molt pintoresques de la vida política del cacic sevillà Sr. Rodríguez de la Borbolla, reproduïx una confessió íntima que li va fer relacionada amb la seva tasca de cacic. Heus ací les paraules del polític andalús:

"Quan hi ha passió pels toros, i això sols arriba quan hi ha dos bons *toreros* en competència (especialment si un d'ells és sevillà i l'altre cordovès), aleshores dona gust exercir de cacic: la passió *torera* distreu els homes de tota preocupació política i hom veu com els partits d'oposició es dissolen, com les crítiques a l'administració municipal i provincial s'apaguen, i en venir eleccions no hi ha qui vagi a votar... i l'organització, la meua organització, vota en nom dels absents.

"Però, quan no hi ha cap *torero* excepcional i àdhuc quan sols n'hi ha un (i això fa que, mancant l'estímul de la competència, la *afición* s'esmoreixi) aleshores sobtadament reapareix la passió política en el poble i aleshores comencen les meves fatigues i mals de cap. La dosi de passió que tots portem a dins i que, quan floreix la *afición*, s'esbrava en les places de toros, aleshores s'encrepa contra la Diputació i els Ajuntaments i contra mi mateix. Aleshores la gent s'ocupa de la cosa pública i, naturalment, troba que les coses no van bé i n'acusa els qui en portem la direcció. En un tancar i obrir d'ulls torna a inflar-se el partit republicà i àdhuc apareix un partit socialista i, en venir unes eleccions, he de fer esforços suprems i emprar armes de totes menes per salvar-me d'un desastre. I, a voltes, arribo a ésser impotent per contenir la torrentada popular... Sort que no triga a sortir un nou astre del toreig sevillà i un altre de cordovès que restableixin la normalitat de la vida pública sevillana, deixant que sols jo i els meus amics ens n'ocupem!"

Aquesta confiança del cacic sevillà és gràvida d'alliçonaments polítics. Mentre la joventut perd el temps en els camps de futbol, no pensa en afers més transcendents. El cas és que el poble es diverteixi i s'apassioni per coses que no tinguin cap transcendència ni en l'ordre social ni en l'ordre polític.

En Cambó, amb l'agudesia en ell acostumada, fa els següents comentaris a les paraules confidencials del polític sevillà:

"Fa molt de temps que, cada vegada que contemplo una manifestació dels apassionaments que, a casa nostra, desperta el futbolisme espectacular, penso en l'explicació que em féu el senyor Borbolla dels efectes que la passió *torera* produïa en l'encantadora ciutat andalusa. El fet i les seves conseqüències m'apareixen d'una extraordinària similitud.

Vivim, fa alguns anys i amb més intensitat cada dia, en una febre per les exhibicions futbolístiques que té un caràcter morbós que hom podria qualificar de ridícul i grotesc, si el nostre poble no en patís els seus estralls.

Homes i dones; els pobres i els rics; els grans com la quitxalla, aporten a les lluites i competències futbolístiques una quantitat d'entusiasme i de passió que deixa llur esperit exhaurit per a tota altra mena de fervors i de preocupacions d'ordre considerablement més enlairat. Per si sou partidari de tal o qual club en competència, es rompen amistats i es provoquen fins discòrdies familiars.

No una, sinó moltes vegades, s'ha parlat de si un home ha mort per l'efecte que li ha produït la victòria o la derrota del seu Club.

El nostre jovent universitari dona als espectacles i pugnes del futbol bona part de l'interès que hauria d'aportar als seus estudis. I el nivell de preparació dels nostres estudiants ha sofert una minva considerable aquests darrers anys.

Dintre Espanya, on la passió futbolística és més intensa és a Catalunya. I, dintre Europa, a cap país el futbolisme espectacular no arriba als extrems a què arriba a Espanya. I, d'aquesta primàcia dintre Espanya, i àdhuc dintre Europa, jo me'n sento com a català, apenat i avergonyit.

La nostra premsa, quasi en sa totalitat, consagra al futbol un espai superior al que dedica a totes les manifestacions intel·lectuals i artístiques de casa i de fora de casa.

Pregunteu a cent barcelonins els clubs en competència, els cabdills que els manen, els jugadors que els integren, i la meitat, almenys, us en sabran donar raó. Feu la mateixa pregunta a cent habitants de París, de Berlín, de Londres, de Brusseles, i ni un cinc per cent us en podrà donar resposta.

A Anglaterra, d'on hem importat el futbol, hi ha, àdhuc proporcionalment, un nombre immensament major que aquí d'homes que juguen al futbol; n'hi ha molts menys que aquí que assisteixin a les exhibicions futbolístiques. I, entre aquests, no n'hi ha un sol al qual la passió futbolística distregui dels seus afers, ni dels seus estudis, ni de les preocupacions que com a home d'un sindicat o d'un partit o d'una secta ocupen en primer lloc en la seva participació ciutadana a la vida col·lectiva.

Ací, som al país del *tot o res*; de les passions abassegadores que, no podent conviure amb altres, van substituint-se successivament. I per aquest camí, serem sempre un poble feble i un poble en formació.

Un poble no arriba a la plenitud quan en ell no poden conviure, harmonitzades i jerarquitzades, totes les preocupacions i tots els entusiasmes.

Estigueu segurs que a Anglaterra, en la formidable lluita electoral que s'inicia, els apassionaments esportius no distrauran un sol ciutadà d'acudir als mitings electorals i de donar el vot en son dia. Per això a Anglaterra no tindria aplicació la teoria que m'exposava el senyor Rodríguez de la Borbolla. Probablement, per això mateix a Anglaterra no podrien comprendre l'existència del senyor Rodríguez de la Borbolla.

* * *

I no em digueu que avui a Catalunya, com a tota Espanya, l'afició futbolística tingui la virtut d'un derivatiu. N'esteu segurs que sigui derivatiu d'aquesta mena el remei que convingui a un poble en crisi de manca d'energies?

¿No us sembla que la teoria del derivatiu no poden acceptar-la sinó els que pensen com pensava el senyor Rodríguez de la Borbolla i com, quasi dos mil anys enrera, havien pensat els emperadors romans fomentant

les passions del Circ... perquè els ciutadans de Roma trobessin un derivatiu a l'antiga passió que sentien pels afers públics?

I no oblideu que, quan els ciutadans romans acabaren per no apassionar-se sinó per les lluites del Circ, no trigà gaire a sonar l'hora de la mort de Roma. I l'acció d'alguns emperadors, d'excepcionals aptituds de govern, mancats d'un poble amb virtuts ciutadanes, no pogué retardar-la ni d'una hora."

La nostra joventut, si medita l'article d'En Cambó, es convencerà que és altament ridícul que doni tanta importància a l'esport. Està bé que ací tinguem bons jugadors i camps destinats al joc de futbol, però és extraordinàriament exagerada la importància que donem a l'esport.

Al món hi ha coses molt més interessants que un camp de futbol.

El Pare Tomàs Viñas, Escolapi

El dia 20, dimecres de la setmana passada, després de malaltia llarga i dolorosa, en el Col·legi de Sant Antoni, de Barcelona, l'eminent professor i humanista P. Tomàs Viñas de Sant Lluís, que fou onze anys Preposit General de l'Orde Calasància, fill de Mataró, el nom del qual passarà a la història amb tots els honors d'erudit i de llatísta, claríssim de cap i rebuts amb fervor exemplar els Sants Sagraments, *spiritum dedit Datori*, va donar l'ànima a Qui l'hi havia donat a ell, segons la seva pròpia frase de la versió de les *Coplas de Jorge Manrique* a la llengua del Laci. Del Pare Viñas n'havíem parlat amb l'elogi i l'admiració que es mereixia, llavors del seu llibre de *Versiones latinas de poesías hispanas*, al nostre número 334, 15 octubre 1927, antologia de poemes castellans, catalans, èuskars i galaics clàssics i moderns amb meritíssims trasllats llatins executats amb gran varietat de formes i metres. Aquell llibre que té un doble valor, d'escollit florilegi dels bellíssims fruits dels poetes peninsulars i hispanoamericans, des de Fra Lluís de Leon a Mossèn Cinto i des de Sant Joan de la Creu a Maragall, a Rosalia de Castro i a Ruben Darío — llibre dedicat al cantor de la *Noche serena* amb motiu del quart centenari de la seva naixença — porta un pròleg importantíssim del seu gran amic D. Joan Hurtado i J. de la Serna, catedràtic de la Universitat Central, treball que conté una bio i bibliografia de l'insigne escolapi que acaba de morir, del qual fa entusiastes i autoritzades lloances, sintetitzades en judici tan elevat com el de considerar-lo "un humanista extraordinari, no inferior als bons del Renaixement hispànic", afirmant que "l'humanisme espanyol, brillantíssim en altre temps, grat a Minerva i a les Muses, ha trobat per fi un digne representant del passat en el R. P. Tomàs Viñas de Sant Lluís, honor de les Escoles Pies i de la cultura espanyola contemporània".

Va néixer a l'antiga Iluro, el 3 desembre 1864; tenia, doncs, seixanta cinc anys, vida esmerçada en el treball, tenint l'eminent llatísta i General de l'Orde Calasància la passió nobilíssima del treball en grau superlatiu, especialitzant-se en el conreu de la llengua d'Horaci i de Virgili, en la qual posseïa un mestratge preclar i una facilitat veritablement privilegiada. El llatí era la seva segona llengua viva, i la seva mateixa actuació com a primera autoritat de la seva orde i com a visitador que fou dels col·legis escampats per totes les parts del món, li dona-

ren motius i pretextos a l'abundant producció en l'idioma oficial de l'Església. L'Escola Pia que tantíssims amants d'aquesta parla ha tingut entre els seus fills, havent-n'hi tants de consagrats a l'ensenyança de la llengua de Ciceró; l'orde que té en la seva branca espanyola un P. Scio, traductor de la Bíblia al castellà (1738-1796), compta en el P. Viñas amb un mestre insigne el nom del qual ja per sempre més constituirà una de les glòries científiques de l'hàbit de Sant Josep de Calasanz. El Sr. Hurtado assenyala, entre les culminants produccions del qui fou abans de General, Arxiver i Cronista de l'Orde i Director de les *Ephemerides Calasancianae*, les següents: *Index bio-bibliographicus CC. RR. PP. Matris Dei Scholarum Piarum*, del qual sortiren a Roma tres volums i estava en preparació el quart; *Inventarium Chronologicum Magni Tabularii Religionis CC. RR. PP. Matris Dei Scholarum Piarum*, o catàleg de tots i cada un dels documents de l'Arxiu General de Roma; *Pietas et litterae-Triptychum Calasancianum* (Roma, 1921), uns *Elementa Artis Metricae Latinae*, editats a Florència; moltíssimes poeses originals, colleccionades no fa gaires anys en un volum *Carminum libri quatuor* (Barcelona, 1924); i entre les seves obres literàries i didàctiques en llengua castellana hi ha la recent versió del *Philobiblion* de Ricard de Bury, Bisbe de Durham, Canceller d'Anglaterra, esplèndidament impresa a cura del mestre bibliòfil Ramon Miquel i Planas.

La seva producció inèdita forma un cos ingent. En primer terme figura la versió llatina sencera de *L'Atlàntida* de Mossèn Cinto Verdager, una descripció geogràfico-històrica de les ciutats on radiquen els col·legis calasancis, un voluminós llibre de Missions Escolàpies, una obra mística, *Samuel... Samuel*, i una de contemplativa, també llatina, *De fructibus solitudinis*. Alguns d'aquests llibres estan en vies de publicació. Era membre de l'Arcàdia Romana i de l'Acadèmia Pontifícia Tiberina, de Nàpols.

Déu Nostre Senyor tingui a la seva santa glòria el P. Tomàs Viñas, el qual a més d'ésser admirable per la seva saviesa i laboriositat, ho era tant o més per la seva humilitat, modestia i senzillesa de caràcter. Als seus nebots i estimats amics nostres, els Pares Antoni i Joan Camp, de les Escoles Pies, així com a tota la família i a tota la Província i l'Orde Escolàpia vagi el nostre condol més sincer i la més unànime compartició de sentiments. (A. C. S.)

ACABAT DE LLEGIR

«El Comte Arnau», d'En Sagarra

Jo que tinc un nom — per bé que humil — i un esforç molt repetit i constant en la república de les nostres lletres i que sóc un home jovial i generós que coreja i s'alegra de totes les troballes i triomfs de la nostra llengua amadíssima, flor de l'esperit i regalada ofrena de les gràcies, no em sé — no em puc estar — de dir en lletres de motllo el meu pregon desgrat, la meua coral repugnància, el meu sinceríssim fàstic pels cèlebres 10.000 versos del dissortat Josep Maria de Sagarra que féu un *Comte Arnau* que ni a casa seva no el coneixen; brut, obsessionat de luxúria com un gos tip, poca-solta i empudegador en un grau tan superlatiu com una picada de cantàrides en el taulell d'un apotecari.

En protesto, d'un llibre com aquest. I si em dieu a títol de què, us diré que a simple títol de persona decent.

Hipocresia? Fariseisme? *Cuentos!* Decència; decència i prou!

No m'esvera que un autor passi a voltes — amb dignitat, però! — dintre un caminet més o menys llefiscós al llarg del tirat de la seva obra. Hi ha arguments, hi ha fulls d'humanitat, hi ha moments de la vida que un escriptor de seny i de consciència no ha de negligir i que, de bé a bé, els pot dir en el córrer de l'argument del seu llibre. En dir-los un pot tenir més cura que altre, però observeu que tots els escriptors *responsables* atenen la suficient noció d'un límit d'honestetat i bon to.

El que no pot ni deu fer mai un escriptor que vulgui ésser decent i responsable és fer *tot un llibre* a base de les més provocatives escenes de libidinositat. I això ha fet En Sagarra amb el *Comte Arnau*. No li conec altre precedent en cap literatura, a aquest llibre.

Si la nostra llengua *només* ha de servir per això val més que pleguem veles. Per a guanyar-nos una *executòria* (!) de bruts és preferible que ni En Fabra s'afanyi més a depurar el nostre idioma ni cap de nosaltres a conrear-lo amb els millors esforços de la nostra joventut i del nostre amor.

Es molt sensible tot això! Però encara és molt més llastimosa aquesta *llibertat* d'escriure que, cabalment, és la negació de la llibertat. En Sagarra ho demostra, puix que el desig de projectar la sensualitat més crua i fastigosa el domina tant en aquest llibre que ni és *lliure* de fer una bona pintura de paisatge amb aquella fina traça que hi tenia abans quan era un xicot moral, i literàriament decent.

I si em responeu: Mn. Pla és capellà, i què ha de dir!... jo us respondré que demés de capellà sóc un home com els altres i tinc guanyada a pols una bona sensibilitat artística per a repugnar tanta tirallonga de versos amb *pits peluts* i... (em callo tot el restant per respecte als altres i a mi).

Endevino més d'una rialleta de conill al damunt mateix d'aquestes lletres. No em fa res. Els conills no m'interessan ni rient ni plorant. M'interessa més dir, espontàniament, llibèrrimament, la veritat.

Encara, que tinc un llibre a punt de sortir i m'exposo que els *crítics* no se n'adonin!... Lloat sia Déu, i després d'aquest en farem un altre si tenim salut i vida i si a Déu plau.

Es per això que som obsequiosos amb la nostra llibertat i també perquè ens creiem obligats en consciència estricta a protestar.

Podeu dir més: de què cura una protesta?

Es, almenys, una veu que diu, per polidesa i bon paladar: *Ja n'hi ha prou de farro!*...

I no em negareu que *farro*, i ben espès, és aquesta greixosa amanida del *Comte Arnau* on només es veu llard, llard i llard d'home i de dona. Sucs i greix de pecat, d'audàcia luxuriosa, de carner enfebrat, etc., etc.

Quin *mirar a terra* més sostingut i embafador! Quin rebaixament!

Quin *tornem-hi* a explicar el que té de comú l'*Arnau* amb el gos de l'hortolà!

Per favor, prou d'aquest color!

Ja n'hi ha prou de misèries en la vida pràctica perquè sigui menester que un poeta desorientat i malalt en faci un llibre de 10.000 versos, malaguanys!

No ens endintrem a analitzar la moral del llibre. En això En Sagarra ens podria respondre: *si tu penses això, jo penso així*. Aquest aspecte no el toquem. L'únic que ens fa protestar és la forma, l'expressió, l'externa arquitectura del llibre i en protestem com a homes i com a escriptors també.

I encara ens volem allargar una miqueta més. Volem, també, protestar (perquè ens en dóna dret una comunitat d'idees i de sentiments) del fet que alguns amics nostres fessin *públic homenatge* a En Sagarra, per aquest llibre i per l'*All i Salobre* (del qual l'*Arnau* és la traducció en vers).

No és lícit fer cor d'homenatge a les obres *positivament immorals* com ho són aquestes dues d'En Sagarra.

Ni a títol de literat no em serà mai lícit a mi fer, per exemple, una pública ostentació del meu fervor (que no tinc, ei!) per D'Annunzio, per exemple. M'ho priva una moral estricta que no s'aguanta de *componendes*, sinó de serenes i nobles afirmacions.

No hi ha cap llei de polidesa, ni cap convenció de simpatia personal, ni cap lligam d'amistat que em legítimi anar a fer cor entorn de la taula d'un home que, per amic que ens sigui (i encara que fos un meu germà de sang), vol prendre glòria i predicament d'unes obres que ha escrit amb burla implícita de la moral que m'informa i em governa les idees i els actes.

Primer és la fermesa que tot.

Em direu allò tan suat d'*inquisitorial*? Després que m'ho haureu dit la veu rerena de la consciència us dirà: *però, té raó*. I tanta si en tinc! Per això la vindico.

Ho hem d'acabar d'arrel això de fer *esqueneta* als que són (i se'n diuen a boca plena) els nostres contraris.

No tenim cap motiu per anar a remolc podent avançar a compte propi.

Trobareu, potser, que aquesta meua nota d'avui, és una cosa més de *condottieri* que de capellà! Jo us diré, de resposta, que val la pena d'aixecar una mica

la veu quan hi ha gent que *dorm a la palla* i el foc ja llepa gairebé els pallers...

Es allò de l'Apòstol Sant Pere: *Germans, tinguem sobrietat i vigilància...*

MN. LLUÍS G. PLA

Comentaris

Les facècies de "Mirador"

Aquesta nova publicació es proposava segurament batre el record de l'humorisme, però resulta més ensopeïda que una comèdia d'En Muñoz Seca.

Cada setmana per a fer brometa, intenta molestar estimats companys nostres.

Comprenem la seva actitud. Si no fossin intolerants no serien liberals.

Una oració de Divendres Sant i la ignorància religiosa

Entre el nou Concordat entre el Vaticà i Itàlia, es diu, que s'estableix el text d'una oració que en la Diada de Divendres Sant ha de dir-se per al rei en totes les esglésies d'Itàlia.

L'oració diu: "Preguem pel nostre catòlic Rei a fi que Déu Nostre Senyor li sotmeti totes les nacions bàrbares i nosaltres gaudim d'una pau contínua". I afegeix, a manera de comentari: "Déu, totpoderós i eternal, que teniu a la mà els drets i les forces de tots els Estats, mireu amb ulls favorables aquest reialme d'Itàlia i domineu amb la potència de la vostra destra les nacions enemigues a les quals llur barbàrie dona tanta audàcia. Per Jesucrist Nostre Senyor".

Donsc bé; aquesta oració ha donat lloc a un veritable diluvi d'articles de premsa, sobretot en la francesa. Ha començat Maurras qui, en el seu odi al Vaticà, aprofita tota avinentesa per a ferir el Sant Pare. I no cal dir com ha relacionat aquest text amb l'actitud de Pius XI en el seu plet de l'*Action Française*, i com ha entrat pels camps del nacionalisme francès (en el qual mai no entra el Sant Pare en l'afer del diari del carrer de Roma), dient un conjunt d'impertinències i palesant un cop més la gran ignorància religiosa d'aquest home que ha pogut somoure tantes consciències de catòlics francesos!

El periodista G. Veil tracta també el tema. I darrerament, el nostre Rovira i Virgili es preocupa així mateix de l'oració del Divendres Sant, cerca interpretacions a la paraula "bàrbars", i acaba dient de manera força grotesca: "El to d'aquesta oració de Divendres Sant té una solemne ressonància romana, cert to feixista. Potser hi ha en les seves frases una influència de l'estil de Gabriele d'Annunzio".

I en efecte; aquesta oració de Divendres Sant no és altra que aquella oració que fa anys es diu en tots els països catòlics del món, aplicant-li el nom del Rei respectiu, que fa així: "Oremus pro catholico Rege nostro... ut Deus et Dominus noster subditas illi faciat omnes barbaras nationes, ad nostram perpetuam pacem", etc. En ella, l'Església, després d'haver cantat el Pàssio de Sant Joan, després d'haver pregat per la pau de l'Església, pel Papa, pels estaments eclesiàstics, prega pel cap de l'Estat. No ho podia fer a Itàlia fins ara per la censura canònica

que pesava damunt d'aquell, però ho farà endavant, tal i com ho fa a Espanya i arreu del món.

Reconeixem que l'antiquíssima litúrgia de Divendres Sant té un cert regust de cosa arcaica, ja que fa segles no ha estat adaptada; però d'aquí a fer disquisicions polítiques hi ha un món de distància.

Vegi el senyor Rovira i Virgili com aquesta oració difícilment pot tenir regust feixista ni influència d'annunziana!

El que pot la ignorància religiosa! Però perquè aquesta gent ignorant de les coses de l'Església ha d'ocupar-se constantment d'afers de l'Església.

La moral i les nostres classes altes

Darrerament ha donat unes representacions a Novetats una companyia de teatre francesa. Diuen que estava formada per gent realment notable en teatre.

El sol fet, però, de donar obres franceses fou motiu suficient perquè el teatre del carrer de Casp s'emplenés de gom a gom cada nit i que les nostres classes distingides, aquestes que formen la *high life* barcelonina i que molt poques vegades es pot pendre com exempl de res, s'apressessin a acudir a Novetats.

Val tant això de la *distinció*, sobretot per a certa gent que no coneix les *distincions* espirituals!

El fet és, però, que la companyia francesa va donar obres xavacanes; que passaren bé, perquè el nostre públic distingit coneix el francès, quan més, però la literatura francesa li és perfectament incògnita.

I aquestes obres foren, com no?, vodevil·lesques en la seva majoria. Sobretot una de les últimes, *Le chapon feint*, era una perfecta indecència, una porqueria, una sutzura moral. No som pas nosaltres qui judiquem. Escolteu el crític de teatres de *La Nau*, diari esquerrà. Diu:

"El públic va anar a Novetats a veure *Le chapon feint* perquè es creia que en francès passarien segurament enormitats. En català no hi haurien acudit. Aquella *cochonnerie*, com diu Gaziell, traduïda directament no es toleraria per còmica que fos. La nostra gent només sap esgarriar-se, fer escarafalls i avergonyir-se, quan se li diuen les coses amb la mateixa llengua en què les pensa."

No és vergonyós això? I encara és més vergonyós el pensar que moltes d'aquelles elegants dames i damiselles que reien les gràcies porques de *Le chapon feint* serien probablement (i per què no dir segurament?) les mateixes que formen part d'associacions pietoses, que fan devocions variades, que porten a primera hora del matí una vida de pietat!

Hem volgut donar aquesta nota, dissortadament no nova a Barcelona, perquè es vegi on marca el termòmetre de la moralitat dins les classes que haurien d'ésser exemple i dirigents de la societat, i per quina raó certament no ho són de dirigents.

Quants i quants mals socials explica aquest fet! Però tinguin present aquestes classes altes que, socialment, tot es liquida un dia o altre dins la mateixa societat; i individualment, que a Déu no se l'enganya.

L'amor en la novel·la moderna

Es ben cert que el llenguatge humà és d'una pobresa extraordinària. Si examinéssim totes les paraules que tenen significacions distintes i àdhuc contradictòries, restaríem meravellats del fet que ens puguem entendre amb aquesta manca d'expressions especialitzades i amb aquesta multitud de casos en què ens veiem obligats a emprar una mateixa expressió per significar coses absolutament diferents. Un dels casos més impressionants d'aquest gènere és el de la paraula "amor". No hi ha pas cap diccionari, ni pot haver-n'hi cap, que registri totes les definicions que en la realitat de la vida té aquesta misteriosa paraula. Una cosa, però, podem constatar; i és que per a la gran massa la paraula "amor" té tots els sentits i totes les significacions llevat del sentit i de la significació legítims i veritables. Més encara, en l'ús vulgar de la paraula "amor", aquesta té per la majoria dels homes precisament la significació contrària a l'única significació autèntica. I "amor" passa de significar la suprema manifestació de l'abnegació i de l'esperit de sacrifici a significar la suprema manifestació de l'instint més refinadament egoista de la miserable natura humana.

La novel·la moderna ha consagrat amb una insistència digna de millor causa aquesta errada significació de la noble paraula i l'ha envilit arrossegant-la pel llot dels desenfrenats instints de la carn. En la novel·la moderna domina un concepte de l'amor purament egoista que viu de l'esperança il·lusòria d'una felicitat immediata. L'ànsia d'un plaer material, d'una exaltació embriagadora dels sentits, encén en les ànimes dels herois i de les heroïnes de novel·la una febre constant que torba la intel·ligència i esgarria i adorm la voluntat. Els colps per aquest deliri viuen en un estat de somni agitat. Tot ho veuen estranyament deformat a la claror de la flamarada que arbora la imaginació. La felicitat que ells somnien és una pura il·lusió; però una il·lusió contra la qual res no poden els desenganys. Quan l'amant veu que la il·lusió que persegueix és una vana quimera, no per això deixa de perseguir-la. Ni la possessió de la persona amada deixa en repòs la seva ànima sempre insatisfeta, perquè exigeix sempre més del que té i del que pot tenir i més del que li dona i li pot donar la persona amada. La possessió assenyala precisament el moment de la desil·lusió i del fàstic. Tots els amants en la novel·la moderna exigeixen que la persona amada s'emmotlli de la manera més perfecta a la imatge quimèrica que llur instint sensual s'ha forjat en el deliri de llur imaginació. I com que això és impossible, la ruptura interna, la ruptura moral sobrevé d'una manera fulminant immediatament a la possessió i moltes vegades abans de la possessió. El deliri, però, no cessa ni minva, per això. Aquesta imatge de la dona somniada, en la qual entren tots els ingredients fornits per l'egoista instint de la voluptuositat i tots els tòxics de la concupiscència torturada, segueix empenyent el dissortat amant pels camins del món i l'arrossega a cercar noves experiències, malgrat que sàpiga per endavant que han de sortir fallides.

La darrera novel·la del reputat escriptor francès André Maurois, *Climats*, és singularment alligadora en la qüestió que ens ocupa. Philippe, el protagonista, escriu una vegada en el seu diari íntim: "He passat tota la nit sense dormir, meditant sobre la meua vida; jo crec que ha estat tota ella una llarga equivocació. En aparença, jo m'he ocupat en un treball. En realitat, però, la meua única ocupació ha estat la de percaçar una felicitat absoluta que jo creia poder assolir *à travers les femmes* (deixem aquests mots en francès, perquè en la traducció perdrien bona part de la seva terrible significació), i no hi ha percaçament més va." El més greu del cas és que les dues dones que entren en l'argument de la novel·la participen del mateix concepte que de l'amor té el protagonista. És un magnífic model de l'amor egoista i cruel, perseguidor etern d'una quimera voluptuosa nascuda dels més tèrbols instints del temperament, i tarat d'un fatalisme sense remei ni redempció. Cada amor, ve a dir el novel·lista a través de la seva història, necessita el seu ambient, el seu clima. Fora del seu clima apropiat, l'amor minva i acaba per extingir-se. En cap obra novel·lística s'havia portat tan radicalment fins a les darreres conseqüències el concepte relativista de l'amor. L'amor en aquest llibre és l'equivalent perfecte del seu contrari, l'egoisme. L'home, segons les màximes que es desprenen d'aquesta història, ha vingut al món per cercar i trobar les delícies del més refinat erotisme. En aquestes novel·les l'instint sexual, al qual donen, profanant-lo, el nom d'amor, no reconeix cap contracte ni cap document que limiti els seus drets, no respecta cap dret d'altri, menysprea i trepitja la fe jurada, passa indiferent en mig de les ruïnes que ell causa amb la seva folla embranzida. No coneix cap deure, no admet cap responsabilitat; però sí coneix un deure i admet una responsabilitat: el deure d'estudiar atentament, escrupolosament el millor mètode de llibertinatge, un mètode diabòlicament infallible per espremer de cada moment, de cada circumstància el màxim plaer possible; la responsabilitat de totes, les fallides que sofreixi la seva desenfrenada cacera del plaer, per tal de rectificar la conducta i atemperar-la a un càlcul refinat que li asseguiri la tria encertada de totes les avinenteses favorables a la satisfacció dels seus instints.

En el món de l'amor, entès d'aquesta manera, l'home és una bèstia a la qual la raó no serveix sinó per esmolat fins a un grau inversemblant les urpes de la cobejança; la força sagrada de la intel·ligència i de la raó resta degradada a l'exclusiu servei de tots els instints egoistes. L'amant en la novel·la moderna no ama en realitat cap dona; en totes les dones que ell creu estimar, no estima altra cosa que ell mateix. Aquest és el ver, l'únic secret de l'amor novellesc avui en voga. Aquest amor no és més que una forma refinada d'egoisme. És un amor que no pot donar altra cosa que la malaurança als seus devots. L'amant amb aquest amor comença per fer malaurada la persona amada i acaba per fer-se malaurat a ell mateix.

Crist ja va dir en el Sant Evangeli "Qui vulgui

salvar la seva vida la perdrà". Això és el que esdevé als protagonistes de les novel·les eròtiques modernes. Perden la vida, la vida veritable, la felicitat del ver amor, perquè únicament es preocupen de sal-

var i fer triomfar en la forma més diabòlicament refinada la concupiscència del seu egoisme, la vida com font de plaer sensual.

MANUEL DE MONTOLIU

A propòsit de la creació d'un nou partit

El Debate preconitza la formació d'un partit que s'imposi la missió de defensar l'ordre. Abans hauria de dir-nos el nostre estimat col·lega quin és l'ordre que defensaria el nou partit.

El Debate sovint s'equivoca quan teoritza sobre qüestions polítiques. L'error fonamental que el fa situar malament, és la creença, naturalment equivocada, que tots els catòlics pensen igual en matèria opinable. En les qüestions de principis tots els catòlics coincidim amb el gran rotatiu catòlic madrileny, però en les qüestions d'ordre opinable són moltíssims els catòlics que discrepen de la seva ideologia.

El catòlic, ho hem dit altres vegades damunt d'aquestes planes, no és un ésser abstracte. A més a més de professar la doctrina catòlica té com els altres homes una concepció especial de les coses de la vida. Si l'Església ens concedeix un marge de llibertat en les qüestions d'ordre opinable, és naturalíssim que dintre la cleda catòlica existeixi un mosaic ideològic.

Pretendre que els catòlics ens agrupem en un sol partit és una grossa equivocació i un desconeixement de la realitat. En plantejar-se un fet viu, forçosament es produiria una escissió.

No neguem a El Debate el dret indiscutible de defensar amb entusiasme l'existència de moltes coses que a nosaltres no ens interessin. Ha posat mantes vegades de manifest el seu fervor per determinades persones que a la majoria dels catòlics catalans no ens fan ni fred ni calor. Si el partit que preconitza s'ha de crear per defensar exclusivament aquelles persones, perdrà el temps.

Es de suposar que el nou partit, sota la influència de la ideologia d'El Debate, actuaria d'esquena a la democràcia. Ignorem l'actitud que adoptarien els catòlics de Madrid; però ens atrevim a afirmar que la majoria dels nostres, especialment els joves, es decantarien a favor de la democràcia.

Tenim la convicció que vindrà, quan sigui l'hora, una reacció d'esquerra. Els esquerrans van guanyant noves posicions en tots els pobles d'Europa. És probable que el partit laborista anglès obtingui un triomf esclatant en les properes eleccions legislatives. Darrera les banderes socialistes que flamegen arreu del món hi ha una llarga corrua d'homes.

No hem, doncs, d'alçar muralles a l'entorn nostre, sinó mostrar-nos comprensius amb els corrents moderns i veure fins on podem arribar.

El món camina i dissortats d'aquells que s'aturen. No vull dir pas que hem d'admetre els errors del socialisme, però crec que s'imposa una política comprensiva. Existeixen moltes coses que podem defensar-les dintre el dogma catòlic. ¿Per què ens hem d'esverar davant d'aquells que defensen co-

ses que a nosaltres ens semblen atrevides, si no són contràries als valors substancials del cristianisme? Sempre he cregut que fan un bé més gran al catolicisme els esperits comprensius, que no pas aquells que ens voldrien fer viure com els homes de les cavernes.

Ens planyem que no tenim poble. ¿Què hem fet perquè el poble s'aixoplugués sota la nostra bandera? Hem sabut escoltar llurs plans? ¿Coneixem llurs dolors i llurs angoixes?

Volem que el poble ens segueixi, però ens espantem quan protesta i demana que es faci justícia.

En tots els pobles d'Europa els catòlics es posen en contacte amb la realitat. Ací encara predomina el catolicisme perfumat de missa de dotze. La gent diu que és catòlica perquè el catolicisme els dona un caire de distinció. Els nostres catòlics no han passat encara pels camins del sacrifici i de la dolor, com els catòlics d'altres terres.

Ens plauria saber quants són els obrers que llegeixen El Debate. Amb l'ideari que defensa no poden sinó llegir-lo els elements ultraconservadors. Caldria destriar els camps. Ací, com a tot arreu, hauria d'existir un nucli organitzat de catòlics que defensés ardidament la democràcia cristiana.

El Debate pot fer un bé, i el fa segurament, dintre el seu camp d'acció; però caldria que actuessin altres grups, car d'aquesta manera la influència del catolicisme arribaria a tots els estaments i a tots els sectors d'opinió.

El Debate mantes vegades ha combatut el Parlament. És natural que es combatin els vicis del parlamentarisme, però no sabem que existeixi cap organisme que pugui substituir el Parlament. Aquest hauria de sofrir diverses modificacions. Caldria, per evitar maniobres polítiques, que el Govern concedís als diputats que formen el cos legislatiu, àmplia llibertat per aprovar o refusar els projectes de llei. El Govern hauria únicament de dimitir per qüestions de principis. D'aquesta manera ens evitariem que es fes obstrucció a un projecte de llei, amb el deliberat propòsit de fer caure el Govern. Si els diputats sabessin que el Govern està disposat a retirar els projectes que no plauen a la majoria, ningú no faria obstrucció. Si Barcelona no té un passeig marítim es deu a una maniobra política. Si En La Cierva va impugnar el projecte no fou perquè la nostra ciutat no pogués veure convertit el seu somni en realitat tangible, sinó simplement per a molestar En Cambó, que en aquell temps era ministre de Foment.

El Debate combat també el sufragi universal. Siguem sincers: si el sufragi universal espanta a molta de gent és perquè voldrien guanyar les elec-

cions sense vots. Si tinguessin una majoria aclaparadora, cantarien les excel·lències del sufragi universal.

El més graciós del cas és que El Debate, no fa molt de temps, es va mostrar partidari d'un plebiscit per a l'aprovació de la Constitució futura. Un diari de dreta li va fer observar que havia incorregut en una contradicció; i, per a defensar-se, afirmà que la designació de diputats era un exercici de sobirania popular, però que la votació d'un Codi polític no ho era. Naturalment aquesta explicació no va convèncer a ningú. ¡Qui és capaç de creure que votar un candidat a Corts que ha d'intervenir en l'aprovació de les lleis ordinàries és un poder sobirà, i en canvi no és sobirania popular l'acte d'aprovar una llei orgànica del país de la qual depèn la vida de l'Estat!

El Dr. Garcia Gallego, contestant les objecions d'El Debate, afirma que explicar la naixença del socialisme i del comunisme pel sufragi universal és una grossa equivocació. Tenen aquests fenòmens, segueix dient, causes molt més profundes.

J. CIVERA I SORMANI

Aquest número ha passat per la censura governativa

Escomesa sectària

Copiem del nostre estimat confrare Recull, de Blanes:

"Unes paraules a "Saba Nova"

En el número 553 d'aquest setmanari rubinenc, corresponent al dia 10 del mes que som, hem llegit un article signat amb les inicials R. S., en el qual és lloada sens reserves la tasca periodística que porta a cap el periòdic socialista l'Opinió.

Amb això no hi tenim res a dir. Encara que nosaltres raonem a la inversa, trobem perfectament plausible que el senyor R. S. pensi el contrari. Ara, en ço que no podem estar conformes, és en la part de l'article que fa referència al setmanari CATALUNYA SOCIAL, tan unit amb nosaltres per germanor d'ideals.

Referint-se a la conveniència de publicar fulles esquerristes, diu entre altres coses el senyor R. S.: "Aquí on és possible una CATALUNYA SOCIAL, tan aferrissadament defensora de tot l'estatuït."

Aquesta simple ratlla és la que motiva el nostre comentari. El signant del referit article, no deu haver llegit cap número de CATALUNYA SOCIAL, i s'ha informat per les referències ridícules que a voltes en dona la fulla socialista.

De tot ço que afirma res no està més lluny de la veritat. CATALUNYA SOCIAL té una història brillant i pot mostrar les seves pàgines, on en la lluita contra els abusos i l'explotació moral i econòmica, n'ha ocupat les primeres avançades. I no amb la parcialitat usada per les fulles esquerristes, ja que ha combatut el mal en tota la línia.

CATALUNYA SOCIAL, com tots els que seguim aquesta via, és aferrissadament defensora de l'ordre social cristià, però no "de tot l'estatuït". De la desigualtat econòmica i moral n'està més allunyada que els seus detractors."

Confederació nacional Catòlico-Agrària

La crisi vital que ha sofert aquest gran organisme social catòlic ha donat molt de relleu a l'Assemblea general d'enguany, que el Cardenal Primat es cregué en el cas de presidir personalment.

El discurs d'inauguració que pronuncià l'eminentíssim Doctor Segura fou tan oportú i de tons tan enlairats, que va fer reaccionar immediatament el cos malalt i li tornà la salut i les forces que havia perdut.

Prou que es va veure l'efecte tamatúrgic immediat de les seves paraules, plenes de zel i de ciència, i prou que s'ha anat veient en totes les altres sessions de l'Assemblea.

La nova Junta superiora directiva, que presideix el Comte de Rodríguez San Pedro, és ferma garantia de la nova vitalitat adquirida per la C. N. C. A., i les deliberacions de les sessions particulars i plenàries marquen bé els nous viarans presos per la poderosa entitat en el període que inaugura.

Cap dels problemes cabdals que avui dia sotraquen fonamentalment totes les entitats socials agràries han estat preterits. Se'ls ha enfocat de cara, i se'ls ha estudiat a fons, sobre tot els delicats i vitals problemes de la corporació agrària i de la implantació per als obrers del camp, de la legislació que tant de renou porta a l'obrer industrial.

Ara és l'hora decisiva de l'actuació de la C. N. C. A. Els esforços titànics que fan els socialistes per obrir-se pas en el camp obrer agrari, donen la mida de la importància de la lluita aferrissada, les conseqüències de la qual ultrapassen els càlculs més atrevits.

A. Z.

Espurnes

El camp missioner de la Xina, dividit en cinc zones, és el més fèrtil en conversions, sobretot al Nord, que compta 16 missions autònomes, amb 878.028 catòlics i 54.612 catecúmens. L'augment de catòlics, sobre l'any anterior, ascendeix a 54.178, educant-se 22.387 nois en els orfenats cuidant 69.984 malalts en els hospitals, i a les escoles religioses catòliques s'ensenya a 181.645 nois; a les escoles populars missioneres a 59.033, i a la Universitat Catòlica de Pequín a 400 alumnes.

* * *

A Cambray (França) diversos grups de senyorettes pertanyents al gran món, s'han reunit amb el propòsit de fer quelcom útil i pràctic, en bé del pròxim, encara que sigui a costa de sacrificis personals, i el seu fi principal és ajudar les mestresses catòliques a les barriades humils, exercint d'auxiliars de l'ensenyança i educació dels infats.

Mentre pel món esbojarrat hem de contemplar la pèrdua de temps, per part dels que és fan esclaus de les modes i del vici, conforta l'esperit el bell exemple de les senyorettes catòliques abnegades, preocupant-se pel bé del pròxim.

FILOMEL

La Unió Catòlica

L'amor de caritat és la llei fonamental de la vida cristiana. Brollant de l'Amor diví, s'expandeix, generós, sobre totes les coses. No hi ha res que escapi al seu abast i fins els éssers mancats de raó i àdhuc de vida en participen passivament, car com a obra de Déu sota la qual Ell ens mostra la seva bondat i intelligència infinites han d'ésser estimats de tots nosaltres amb aquella tendríssima dilecció que ens mostra el *Poverello*.

Aquesta amor de caritat, però, s'exerceix principalment damunt el pròxim, fet a imatge i semblança de Déu i redimit per la sang de Jesucrist. I si bé l'objecte essencial d'aquest amor és la pura humanitat, és a dir, allò que no hem merescut ni podem perdre, allò que és comú a tots i ens fa ésser humans, no hi ha dubte que en les seves modalitats accidentals s'exerceix preferentment sobre aquells éssers que estan lligats a nosaltres pels llaços de la sang, de l'amistat, etc.

Ara bé, cap germanor no lliga tant els homes com la germanor de l'esperit i entre aquesta, encara, cap com una germanor dolcíssima de la fe, la comunió en els mateixos anhels d'infinit, en les mateixes aspiracions supremes de la naturalesa humana.

Per això en aquest cos gegantí que és l'Església hi ha un *quid* meravellós d'unitat, una saba divinal que fa brollar arreu l'espontaneïtat de la vida: l'amor de caritat. La caritat uneix el poble fidel amb els Pastors, amb llaços de submissió filial i de respecte, i a tots els cristians sense distinció de jerarquia, nacionalitat, riquesa o intelligència, en la fraternitat més sublim que es pugui concebre, en l'efusió dolcíssima de la gràcia que vivifica el Cos de Crist del qual, segons l'Apòstol, són membres.

Ja el diví Mestre alligona els seus deixebles, dient: "Coneixeran que sou deixebles meus si us estimeu els uns als altres".

Tenim d'identificar-nos, doncs, en Crist, en aquesta unitat de la fe i de la gràcia, per a donar exemple, irradiar i fer viure aquesta llei sublim de la caritat que hauria d'ésser la norma suprema de la vida social.

En la nostra actuació catòlica hem de servir sempre aquesta unió, que és el fonament del poder formidable de l'Església i de la seva universalitat; i, per damunt de totes les diferències accidentals, per damunt de tots els idearis polítics, per damunt de tots els interessos terrenes, a desgrat de la diferent posició de lluita, a desgrat de la distància i els obstacles hem d'ésser tots uns perquè ens enllaça la germanor més alta, la germanor suprema, que és Crist.

Responent a aquest esperit cristià, moltes obres d'acció catòlica estan unides per mitjà de federacions, confederacions i àdhuc d'Unions internacionals, com les Congregacions Marianes, les Associacions d'Estudiants Catòlics, etc.

Remarquem, també, l'admirable organització de l'Obra dels Exercicis Parroquials.

En les assemblees que les dites associacions celebren, conviuen germans de les diverses ciutats i contrades, units per un mateix ideal, s'arboria la fe dels creients, s'edifica fins i tot els esperits allunyats de Jesús i en la visió intel·lectual de la nostra ànima

emergeixen nous horitzons, vessants de llum i d'insospitats optimistes.

Veus ací un altre bell exemple. El passat desembre l'Obra dels Exercicis Espirituals va publicar un mapa de la seva expansió geogràfica a Catalunya. Que dona bo de copsar d'un sol cop, d'unificar amb una ullada tot l'escampall de nuclis de l'Obra que com llavors de regeneració veiem ací i allà de la nostra benamada terra. No hi ha dubte que és aquest un mitjà excellent per a fer créixer en una obra i en una acció comuna la consciència de la unitat i la vitalitat.

La Premsa és un mitjà excellent d'unió. La Premsa catòlica és un missatge periòdic que ens trameten els nostres germans de fe i una constant afirmació de catolicisme. A Catalunya la nostra Premsa—comarcal i ciutadana—és un apostolat efecacíssim. Uns periòdics serveixen de llaç entre totes les contrades; altres reflexen la vida dels nuclis forans. La propera aparició de *El Matí* significa la consagració d'aquest fet i l'esmentat diari serà l'òrgan veritable de la unió catòlica a tota la nostra terra.

Que en són de consoladores, realment, aquestes atalaies espirituals que ens permeten de copsar contrades i contrades i ens porten un alè d'infinit. Que n'és de consolador pensar que en mig de la indiferència dels uns i de la fòbia dels altres, a tot arreu Jesús té un caliu amorosívol de cors que l'estimen i el veneren com a Déu i Redemptor.

J. BLANCH

Oficina romànica

Consultes

Cons. 14. — En els primers escriptors del nostre renaixement trobo usat *mes* com a conjunció adversativa, allà on els clàssics antics posaven *mas*. És acceptadora aquesta substitució? — J. C.

Resp. — Per confirmar el fet de referència copiem aquesta tornada d'una cançó ben popular d'En Verdager. *La Barretina*:

"So barretinaire de Prats de Molló
Me diuen cantaire,
mes no canto gaire,
mes no canto no."

I d'En Bernat Metge en el *Somni* (85): "son cuberts de carn, *mas* no moren ab aquella".

Al costat d'aquestes conjuncions adversatives *mes*, *mas*, que no tenen accent tònic ni gràfic, hi ha un *més* accentuat gràficament i tònicament, que és adverbial de quantitat: *com més hi pens pus clar ho veig* (*Somni*, 147), o equival a "encara", "també": *havem conquests e applicats a nostra corona lo regne de Mallorques e los comptats de Rosselló e Cerdanya... E, més, havem cobrada Cerdanya, la qual era perduda* (Document de 1388). En aquest sentit *més*

entra en composició: a més, demés, endemés, o s'afegeix a encara: encara més, encara endemés, o es duplica: de més a més.

1. Però tant el *mas* adversatiu com el *més* adverbial usats dels antics davallen d'una mateixa paraula llatina *MAGIS*, que ja en la llengua mare arribà a tenir ofici d'adverbi en els comparatius: *MAGIS NECESARIUS*, i de conjunció, com equivalent de *POTIUS*.

MAGIS evolucionant ha donat *maies*; *mais*, *mes*; *maes*, *mas*, *ma*, que són trobadors en els parlars antics del domini romànic. Modernament el francès conserva *mais* com a conjunció adversativa, i com adverbi fa servir *plus*; el castellà té *mas* i el portuguès *mais* amb els dos oficis; l'italià, com el francès, conserva *ma* com a conjunció i fa *piu* per l'adverbi.

El català, que antigament distingia, com hem vist, entre *mas* conjunció i *més* adverbi, en el llenguatge parlat modern ha perdut *mas* conjunció, que és substituït amb *sinó*, *sinó que*, *només que*, *però*, i *en canvi*, *ans*, etc., segons els matisos de significació.

2. *Mas* antic es convertí en *mes* paulatinament, com es pot veure en les tres còpies del *Somni* que enim, que totes porten *mes* en aquest exemple: *l'entrar no és de treball, MES l'exir és impossible* (1914). Els literats renaixents han generalitzat aquesta forma *mes*, sense accent tònic ni gràfic, que així es distingeix prou del *més* adverbi, i li han donat els significats que tenia *mas* antic, que era equivalent de *sinó* i de *però*. Amb això sense possibilitat de confusions, la nostra llengua literària torna a tenir una conjunció adversativa monosil·làbica, com la tenen totes les llengües, al costat de les formes populars *més* llargues, i això és una perfecció estilística. Quina gràcia i concisió no dona el *mas* a la menor d'aquest sillogisme del *Somni* (410)!

"Tota substància intel·lectual és incorruptible;
Mas l'ànima racional és substància intel·lectual,
Convé, donchs, que sia incorruptible."

Avui, sense necessitat de ressuscitar aquest *mas* arcaic, podem conservar tot l'encís d'aquesta manera de construir mitjançant la forma *mes* sense accent, consagrada per l'ús constant dels nostres grans poetes i escriptors renaixents. Caldrà, però, no bandejar sistemàticament els altres substituïts populars. L'abundor de recursos és una de les qualitats cabdals d'un llenguatge literari ben estructurat i és entendre malament la depuració, si amb el daler de fixar les formes, ens empobrim de les que són legítimes del parlar corrent o dels mestres de la ploma.

El secretari de redacció de l'O. R.

Els catòlics mexicans i un periodista esquerrà

Quan més tranquils estàvem, quan aquest probable descendent d'Escipió Africà, ja feia molt de temps que ens deixava respirar, de cop i volta, envesteix furient contra els nostres germans de Mèxic, com si ja no en tinguessin prou amb els mals de cap que els continua donant el senyor Calles (jueu, fill de Síria i ex-venedor de rosaris) per conducte del

seu home de palla l'actual president de la malaurada república.

El redactor de *La Nau* insinua ben clarament que els catòlics mexicans només es preocupen d'organitzar atemptats, promoure disturbis pels carrers, que volen imposar-se per la força de les armes i, sobretot, que la persecució religiosa a Mèxic és una cosa molt discutible.

Davant d'aquestes insinuacions hem quedat de pedra i així que hem pogut moure els braços ens hem descobert respectuosament davant aquest nou Hernan Cortès.

Quan creïem que tota aquella literatura anticlerical d'*El Motín* i *Los Dominicales*, ja havia passat a la història, aquesta enciclopèdia periodística, que fa de pedagog a *La Nau*, de crític de teatre a *La Publicitat*, de crític literari a la *Revista de Catalunya* i quan s'acosta Nadal de destructor de pessebres, es veu que ens la vol desenterrar.

Es una bona llàstima que totes les seves exhibicions funambulesques, les faci sobre temes que ens mereixen el més pregon respecte, ja que si no fos així potser fins i tot li ho arribaríem a agrair, puix els diaris catalans estan mancats d'una secció humorística i encara que la major part d'articles d'aquest *niño malo* no es poden incloure dintre de l'esmentat estil, tenen quelcom de grotesc que de vegades fa riure.

El senyor Domènec Guansé amb una lleugeresa inconcebible atribueix les desviacions molt lamentables d'un centenar d'exaltats, a tots els catòlics víctimes de lleis draconianes i fent alçaprem amb les seves afirmacions, retreu la conducta dels primers màrtirs del Cristianisme i, ja que no una altra cosa, justifica les set pessetes i mitja que li deuen donar per cada article. El valor que tenen les consideracions del senyor Domènec Guansé sobre la persecució religiosa mexicana, no som pas nosaltres els més indicats per a contrastar-lo. S'atropa més aviat un que falta a la veritat que no pas un coix; i per això recomanem als lectors, el telegrama que publicava *La Nau*, el dia següent d'inserir l'article de referència. Deia així:

"LA SITUACIO A MEXIC

Una declaració del bisbe doctor Mora

Mèxic, 19. — Una declaració firmada pel bisbe doctor Mora diu que als sacerdots se'ls permetrà registrar les seves senyes d'acord amb la recent ordre governamental, però sota la seva pròpia responsabilitat.

Hom assegura en la declaració que la conducta de la clerecia "no ha estat subversiva". Es condemna la voladura de trens i l'atemptat contra Portes Gil, com a actes incompatibles amb la moral cristiana. Un despatx de Guadalajara diu que quatre sacerdots han estat detinguts i que se'ls envia a Mèxic."

Ara que, naturalment, com que a ningú no li plau confessar que s'ha equivocat i el silenci és una cosa molt còmoda i Voltaire aconsellava la calúmnia, no té res d'estrany que un deixeble seu senti en el nostre cas el plaer incompreensible dels vailets que tiren pells de plàtan i de taronja damunt les voreres perquè la gent rellisqui.

JOAN BAGUENY

L'Observança de la Quaresma

La Quaresma ha estat sempre, per a tots els cristians, un temps de recolliment i de penitència.

La sana privació dels plaers i diversions mundanals, l'eficaç mortificació de la carn que dominarà les nostres passions amb els dejunis i abstinències que tan sàviament ha disposat l'Església, la fervorosa participació en els actes de pietat colectiva i la profunda meditació a la qual ens invita la Sagrada Litúrgia amb la grandesa dels seus textos són, en aquest temps d'austeritat, el veritable enfervoriment de la nostra ànima, el qual, amb l'ajuda de Déu que il·luminarà la nostra intel·ligència, ens ha de comunicar el més corprendor redreçament de la nostra vida espiritual.

Solament aquest esperit de mortificació que Jesucrist va ensenyar-nos amb un continuat dejuni de quaranta dies i quaranta nits serà, per la nostra ànima, el bàlsam de purificació que ens farà viure la sobrenatural elevació de l'esperit envers Déu. Aquesta íntima comunicació farà davallar les recompenses i gràcies celestials que han d'afermar-nos en la nostra vida ascètica.

No hem pas de creure que aquesta saludable privació de les coses que en realitat són per a nosaltres excessives i desordenades i sempre un perjudici ben lamentable, han d'allunyar-nos de la veritable felicitat, encara que la temptació de l'esperit del mal ens faci creure que millor la trobaríem en les comoditats del món.

No és més feliç ni lliure d'adversitats aquell que pretén el benestar temporal procurant-se en tots els moments el màxim de confort i defuig tota obra per la qual hagi d'esmerçar el sacrifici.

Molt al contrari d'aconseguir aquesta felicitat mal entesa, aquest esperit egoista, viu sempre intranquil i allunyat de la pràctica excellent de la caritat cristiana.

Certament que no depèn de la nostra voluntat individual l'extingiment d'aquesta flama de corrupció immunda; sí, però, que depèn i és d'esperar del nostre esperit cristià el desig de reparar aquests múltiples greuges que, amb públiques manifestacions d'origen pagà, procuren intensificar i renovar els actuals *assotadors* de Crist.

Podem fàcilment convertir aquest nostre desig de desgreu, en una tangible realitat, amb la humil observança de la Quaresma d'acord amb l'esperit de l'Església, i no seguint la voluntat de cadascú ni limitant-nos a unes migrades devocions que, la majoria de vegades, resultarien impròpies del temps quaresmal.

Tal procedir sempre enclouria un perill per a les ànimes cristianes, car donaríem preferència al judici propi i considerariem d'ordre secundari el compliment de les ordenances de nostra Mare l'Església. No vulguem fer secundàries les coses que han de fer-nos llevar abundosos fruits de santificació.

Amb una bella i molt significativa cerimònia que l'Església practica en iniciar-se la Quaresma, poguérem rebre la creu de cendra que ens assenyala com a pecadors penitents, i renovà en nostres intel·ligències la consideració del nostre no-res, i, per tant, la mor-

talitat del cos que ha de convertir-se en cendra.

Ara, introduïts ja a la Quaresma, podem treballar arduosament per al nostre progrés espiritual que podrem obtenir si, humiliant-nos, ens mostrem submisos a l'inescrutable voluntat divina que és, sens dubte, la mateixa veu del Sant Pare, el qual regna damunt la terra il·luminat per l'esplendor divina de l'Esperit Sant.

Si som, doncs, atents a la veu del nostre Rei i Pastor que Déu ha designat per a curar d'aquest ramat únic que veiem integrat per tots els catòlics del món, no podem escatimar cap sacrifici per tal de rescatar, amb el mèrit de les nostres privacions, les faltes que ens pesen damunt la consciència.

El saludable dejuni, moderat tal com l'Església l'ordena, ens serà sempre convenient al cos i obrarà en nosaltres tota la resistència d'un fre invencible de la nostra sensualitat. Aquest dejuni unit a la santedat de les nostres obres, ha de fer-nos recobrar la puritat transparent de l'ànima.

No ens presentem, però, davant els homes amb el rostre cobert d'angoixes com volent aparentar una vida amarga i curulla d'adversitats, mortificacions i sacrificis, car, en aquest cas, tal com diu Jesús en el seu Evangeli, no podríem esperar la recompensa sobrenatural, car nosaltres ja ens hauríem tributat, en compensació, uns honors damunt la terra, els quals, com tota cosa temporal, han d'esvaïr-se i desaparèixer.

Seguint les ensenyances del Sant Evangeli mostrem-nos, davant els homes, amb el cor alegre del qui, lluny de tota honra temporal, ofereix obres agradables a Déu qui està present en el lloc més amagat i ens coneix en el fons de la consciència.

La lleugera mortificació d'augmentar el nombre de les nostres almoines habituals, la piadosa audició de la paraula divina que l'abnegat Sacerdot ens farà conèixer amb profit, el dolor eficaç de les nostres faltes, la sincera confessió al Sacerdot i altres diferents pràctiques — adequades a la Quaresma de pietat individual o de pública elevació de l'esperit — són, també, actes amb l'exercici dels quals podrem purificar la nostra vida de pecadors.

Es de gran estima per al poble cristià, i que la nostra Santa Mare aconsella, la devota pràctica del Via-Crucis amb la meditació dels continuats sofriments del nostre Redemptor que, si en pensar que els nostres pecats són la causa dels seus cruels turments ens faria morir en la desesperació per la culpa, ens conforta i ens fa viure en una confiança il·limitada el preu de la seva preciosa Sang de la qual, com ens diu Sant Tomàs, una sola gota pot salvar de tota maldat el món sencer.

Així podrem reduir, tant com ens sigui possible, la nostra indignitat per tal de poder apropar-nos, conjuntament amb tots els cristians, a la taula del Salvador per a celebrar-hi la Pasqua.

El pecat, que havia deixat ermes les ànimes, ha mort, i aquestes esclataran en florida de santedat i lloança divina.

Noticiari

Espanya

A Ciudad Real s'ha establert recentment un sindicat catòlic d'empleats i dependents de comerç que ha nascut ple de vida. L'ànima ha estat el nostre vell amic i sociòleg d'acció don Jesús Andrés que tantes obres bones ha fet en el camp social catòlic.

—La repoblació forestal s'estén a Galícia d'una manera que fa pensar si els gallecs tenen millors padris que altres regions d'Espanya. De totes maneres cal felicitar-se'n.

—Els sindicats lliures de Tortosa estan a punt de construir tres centes cases barates per a llurs socis.

—Una obra ben simpàtica i digna d'imitació és la que acaba d'inaugurar-se a Càdiz. És una casa-refugi per als obrers pobres que trobaran en ella un recés on acollir-se en dies difícils.

—A Cartagena s'ha inaugurat la construcció d'una nova ciutat situada enllà de l'eixampla que constarà de mil cinc centes cases ben higièniques i boniques a preus barats per tal que puguin establir-se en elles els obrers i la classe mitjana modesta. Aquí, on tant convivien millores d'aquest llinatge, ara per ara no pot esperar-se que s'estableixin.

—Convé recordar que per R. D. s'ha introduït una modificació important en els reglaments de pensions per a la vellesa.

En l'esdevenidor els titulars de llibretes que no tinguin successors legítims, podran designar lliurement la persona a la qual volen beneficiar amb l'import de la llibreta.

La designació deurà ésser feta en contractar la pensió o en el període diferit, comunicant-ho a l'Institut de Previsió o a la Caixa Col·laboradora amb la qual s'hagués concertat l'operació.

Aqueixa encertada modificació regeix ja per a totes les llibretes en curs.

—Els homenatges a la vellesa, que és una obra que tantíssim honora a la Caixa de Pensions per a la Vellesa i Estalvi, van estenent-se arreu d'Espanya, adquirint la màxima simpatia popular.

Aquests homenatges s'estenen ara a la gent de mar tan digna, certament, de consideració social. El darrer homenatge ha tingut lloc a San Sebastian i ha estat un dels més lluïts.

—La campanya contra la pública immoralitat té les seves altes i baixes, però no passen dies sense que hi hagi notícia d'actes exemplars com el que acaba de tenir lloc a Oviedo.

—L'Institut de Cultura Superior Religiosa, de València, adquireix una volada admirable tant per les classes que s'hi donen, com pels professors que les expliquen i pel nombre cada dia major dels alumnes que hi acuden. Cal felicitar-se'n.

—En la Casa Social Catòlica d'Astorga ha tingut lloc l'assemblea anyal reglamentària de la Federació Agrària Diocesana. La memòria llegida allí demostra la vida intensa i ben profitosa que desenrotlla la Federació, prenent part en totes les empreses que interessin a l'agricultura. Val a dir que el Sr. Bisbe d'aquella diòcesi presta a la Federació tota mena d'auxilis.

Estranger

Les darreres estadístiques dels Estats Units demostren que en el curs de mig segle la fortuna pública ha augmentat un set cents per cent. En igual període d'anys s'ha duplicat la població dels Estats Units.

—El Govern de la Xina ja torna a ficar-se en les modes juvenívoles dels cabells llargs i els cabells curts. Al remot Orient fa anys que no estan mai quiets.

—En les properes eleccions britàniques presenten la seva candidatura cinquanta quatre dones i es creu que arribaran a un centenar les candidates. A aquest pas qui sap què serà d'Anglaterra en un esdevenidor no molt llunyà.

—A Grècia prompte es concedirà el vot a les dones per a les eleccions municipals, primer pas perquè tinguin també vot en les eleccions polítiques. Tot és començar.

—El gran cardenal Mercier tindrà un monument digne d'ell a la Catedral de Malines degut al pare caputxí Fray Ephrem, polonès, però que fa molts anys resideix a Brusselles. Constituirà el monument un sumptuós fèretre de marbre amb l'estàtua jacent de bronze del gran cardenal.

—Per a defensar-se de la mala gent els Estats Units modifiquen les seves lleis d'immigració per tal de poder desterrar sense cap compliment les persones que ells diuen indesitjables.

Cosa semblant fan avui França, Anglaterra i algunes altres nacions, llevat d'Espanya on tothom viu tranquil·lament.

—A Itàlia l'ús de la censura oficial es va estenent a tota mena de publicacions. Tal volta en fan un xic massa els italians.

—El govern grec ha presentat un projecte de llei contra els comunistes, si bé permet la propaganda dels seus principis. D'això en diem per aquí desfer amb la cua ço que es fa amb el cap.

—A la república cubana s'ha establert un impost contra els solters per a estimular-los a casar-se.

Després d'això s'han muntat oficines oficials de matrimonis, a fi que les dones solteres tinguin facilitat de matrimoniarse enviant-hi els seus retrats. S'esperen amb curiositat els resultats d'aquestes pintoresques innovacions.

Conferències Quaresmals

Estimats amics nostres segueixen donant conferències arreu de la nostra terra. Aquest esplet cultural posa de manifest la utilitat de les nostres entitats catòliques. El nostre company Civera i Sormani va donar diumenge passant una conferència a Mataró. Diumenge vinent en donarà una altra a Mollerusa i el diumenge següent a Monistrol.

Per Sant Ramon de Penyafort

Donatius per a les llànties:

Doctor P. B. Ptes. 25'—
Grans mercès i que Sant Ramon li pagui la caritat.

OBRA NOVA

ABBÉ PLAZY

La Beata Bernadeta de Lourdes

Traduïda per Mn. JOSEP FORN

Es una narració molt devota i altament suggestiva escrita per un autor ben coneixedor de la vida i virtuts de la gran Vident de Lourdes. Conegut el nom del traductor no cal dir com la versió d'aquesta obra en fa la lectura planera i encisadora.

Aquesta publicació serà segurament estimada d'una manera particular pels innumbrables pelegrins catalans que guarden íntimament les santes impressions rebudes en llur visita a la gruta de Masabielle, reliquia-ri de les celestials comunicacions de la Immaculada a la Beata Bernadeta.

En rústega: 1'50 ptes. - En tela: 3 ptes.

JA SOU SUBSCRIPTORS

DE

CATALUNYA SOCIAL?

Calçats Minerva

Via Layetana, 30
BARCELONA

DROGUERIA

PERFUMERIA

Drogues i perfumeria de totes menes i

marques :: Gran assortiment en perfu-

meria a granel :: Brongeria, Esponges,

Plomers, Productes per la neteja, etc., etc.

Treballs de laboratori per a aficionats a la fotografia. Lliurament ràpid. Servei a domicili

Clarís, 57 (enfrent baixador)

Telèfon 71703

BARCELONA

Llibres dedicats a St. JOSEP

Mes en honor del Patriarca Sant Josep, Patró de la Iglésia, per l'Illm. Dr. D. Josep Torras i Bages, Bisbe de Vich. (3.^a edició). — Un volum de 192 pàgines, 1'75 pessetes.

Els set diumenges de Sant Josep, per l'Illm. Dr. D. Josep Torras i Bages. — 0'30 i 0'75 pessetes.

Els set diumenges de Sant Josep. — Conté el text traduït de la "Raccolta" i una nota sobre les indulgències que hi ha concedides, com també a la Novena i al Mes de Sant Josep, havent-hi demés l'oració manada per Lleó XIII.

Estimeu a Sant Josep, per Josep Frassinetti, Prev. (2.^a ed.). — Llibret de 32 pàg., 0'20 ptes.

ESTAMPES DE FULL DOBLE: *Sant Josep, Patró de l'Església Catòlica*, amb l'oració del Papa Lleó XIII. N.º 29. — *Sant Josep, La més dolça mort*, amb l'oració per a guanyar la indulgència plenària a l'hora de la mort. N.º 49. — *Sant Josep, Espòs de Maria*, amb oracions i jaculatòries al Sant Patriarca. N.º 67. — *Sant Josep, Espòs de Maria*, amb Lletanies pròpies del Sant Patró de l'Església. N.º 68. — *Sant Josep, Espòs de Maria*, amb els Goigs al Sant Patriarca. — *Sant Josep, Patró de la Creuada antiblasfema*. — Oració a Sant Josep i explicació de la finalitat de la "Lliga Espiritual contra el malparlar".

ANTONI ALBÓ

Via Laietana, 67 - Telèfon 16201

BARCELONA

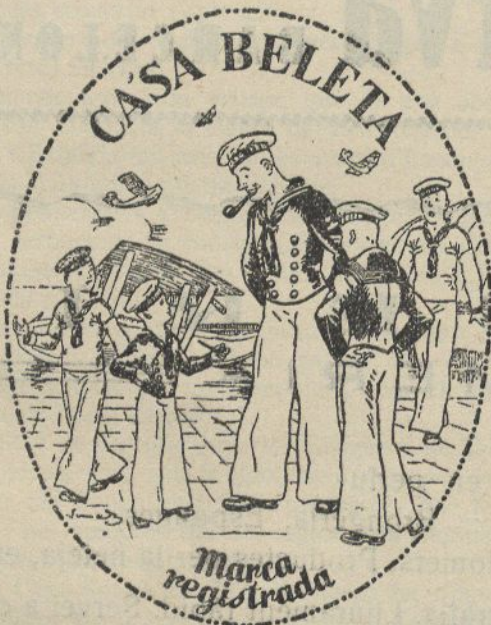
Material elèctric de totes classes
Instal·lacions i Reparacions
Taller - Ràdio

Aquesta casa té l'exclusiva de venda d'uns petits aparells aplicables al corrent altern de 125 volts, per a substituir les xinxetes i llums d'oli, en les habitacions, capelles i altres llocs on es necessita llum constant, amb consum escassament de 2 cèntims en 24 hores

Demaneu demostracions!

Via Laietana, 67

LA CASA BELETA



Creadora del vestit tipus mariner per a nens. El model més distingit i elegant.

La casa atén amb especial cura els vestits d'esport amb dibuixos exclusius en el més selecte i exclusiu.

VESTITS DE PRIMERA COMUNIO
I MODELS NOUS

A tot subscriptor de «Catalunya Social» se li farà un 5 % especial de descompte.

SASTRERIA DE SENYOR, CAMISERIA I CORBATERIA
AVINGUDA DEL PORTAL DE L'ÀNGEL, NÚM. 35. BARCELONA

JARABE PUIG



Exigiu l'adjunta marca registrada

XAROP PUIG

preparat per Z. Puig.-RIPOLL

Antiga i acreditada preparació per a combatre les pulmonies, bronquitis, catarros, tos i totes les afeccions de l'aparell respiratori.

Seixanta anys d'èxits continus.

De venda: en totes les farmàcies i centres d'específics.

LES GRANS INDUSTRIES

FABRICA DE XARXES
I FILS RETORTS
PER A LA PESCA

FILLS DE GABRIEL JULIÀ

Bruch, n.º 7 - Telèfon 11422
(Entre Trafalgar i Ronda)

BARCELONA

Companyia Trasatlàntica

VAPORS CORREUS ESPANYOLS

Serveis Regulars

RAPID	} Espanya-Nova York
DIRECTE	
9 expedicions a l'any	
RAPID: Nord d'Espanya a Cuba i Mèxic	
16 expedicions a l'any	
EXPRESS: Mediterrani i l'Argentina	
12 expedicions a l'any	
LINIA: Mediterrani, Cuba i Nova York	
16 expedicions a l'any	
› Mediterrani, Costa Firme i Pacífic	
11 expedicions a l'any	
› Mediterrani a Fernando Póo	
12 expedicions a l'any	
› a Filipines	
3 expedicions a l'any	

Servei tipus Gran Hotel. - T. S. F. - Radio-telefonía. - Orquestra. - Capella, etc., etc.

Per informes, a les Agències de la Companyia en els principals ports d'Espanya. A Barcelona oficines de la Companyia: Plaça Medinaceli, 8.

Acadèmia Cots

Direcció general: Av. Portal de l'Angel, 38—BARCELONA

FUNDADA EN 1879

Telèfon 18953 A.-Apartat 782

SUCURSALS: MADRID, Av Conde Peñalver, 7; LLEYDA, Estereria, 10; MANRESA, Angel Guimerà, 32
REUS, Arrabal Robuster, 23; MATARÓ, Riera, 59; BADALONA, Carme, 52 bis.

CLASSES SELECTES separats els dos sexes per diferents pisos i escales

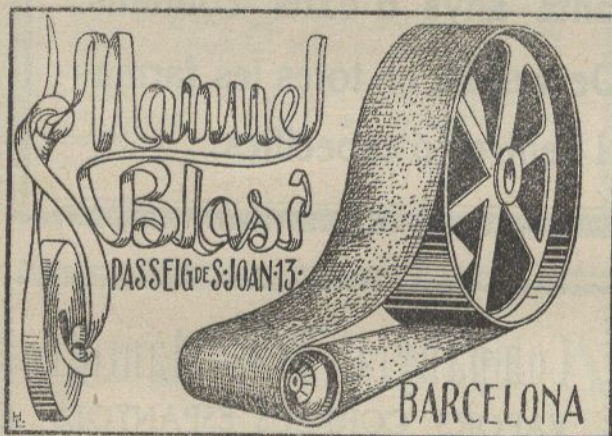
COMERÇ - IDIOMES

Procediments eminentment pràctics

CLASSES GENERALS, QUOTA MODICA

Constantment l'ACADEMIA COTS rep demanda d'alumnes per ocupar bones places.

ASSIGNATURES: Teneduria.—Càlcul.—Lletra comercial.—Correspondència.—Mecanografia.—Taquigrafia.—Francès i Anglès.—Alemany.—Classificació i Arxiu.—Alts estudis comercials.—Ortografia.—Dibuix industrial.—Linguòfons.—Màquines de calcular, etc.



Ciment artificial LANDFORT

JOSEP FRADERA. Despatx: Ronda Universitat, 31 - BARCELONA

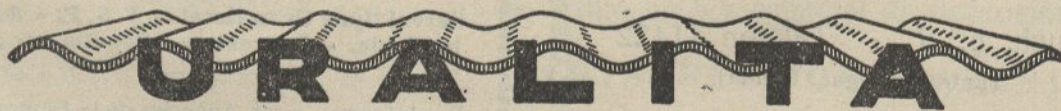
Telèfon 13067

Direcció telegràfica i telefònica: LANDFORT

TORRENTS

Ex-professor de la Societat de Mestres Sastres
de Barcelona / Rambla de Catalunya, 12, 1,^{er}
Telèfon 16040 - BARCELONA

Tota persona desitjosa de triomf en la vida tindrà gran mirament en la correcció perfecta del vestir. Mai obtindrà el relleu desitjat aquell que, menyspreant el bon vestir, adopti robes de fabricació dubtosa i de mitjana confecció



EL MILLOR MATERIAL PER A COBERTES

FRANQUEO CONCERTADO